

СИЛАБУС КУРСУ «ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН»

Ступінь вищої освіти - бакалавр
Освітньо-професійна програма: **Право**
Галузь знань: **08 Право**
Спеціальність: **081 Право**
Компонент освітньої програми – обов’язкова дисципліна
Рік підготовки – 1 рік, семестр - 2
Кількість кредитів: 4
Мова викладання: українська
Дні занять: згідно з розкладом
Консультації: згідно з розкладом

Керівник курсу – **Подковенко Тетяна Олександрівна**, викладач ЦК юридичних дисциплін,
кандидат юридичних наук, доцент
Контактна інформація - tpodkovenko@gmail.com

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна “Історія держави і права зарубіжних країн” спрямована на вивчення здобувачами освіти закономірностей еволюції держави і права країн світу, досвіду застосування державно-правових інструментів та юридичних технологій, сформованих у минулому та історично обумовлених об’єктивними суспільними процесами, їх використання в сучасних державно-правових системах. Вивчення історії держави і права зарубіжних країн дозволяє пізнати загальні закономірності державно-правових систем в їх історичній еволюції. Дослідження процесів генези, становлення, розквіту та занепаду держави і права в певних цивілізаціях сприяє формуванню загальної і професійної культури правника, умінь орієнтуватися в історико-правовому просторі та розуміти витоки сучасних процесів розвитку політичних і правових інститутів, робити самостійні висновки щодо умов та особливостей розвитку державно-правових систем в різні історичні періоди. Вона насамперед дозволяє зрозуміти, що існування усіх державно-правових явищ історично обумовлене, залежить від рівня розвитку суспільства, правової культури населення конкретного регіону.

У курсі також передбачено вивчення процесу становлення і розвитку основних інститутів приватного права у правовій системі Римської держави; правових норм, що входять до системи римського приватного права; інструментарію римського цивільного права; понять: володіння, право власності, права на чужі речі, особливостей зобов’язальних правовідносин, механізму функціонування спадкових відносин. Даний розділ дисципліни дозволяє студентам отримати глибокі знання щодо розвитку правової доктрини, ролі римського права у формуванні сучасних правових інститутів, а також визначити вплив римської юридичної системи на сучасне правове мислення.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
28/34	Змістовий модуль I. Історія держави і права країн світу.		
2/4 Л1	Тема 1. Предмет, завдання, методологія науки і навчальної дисципліни.	Знати предмет вивчення історії держави і права зарубіжних країн. Володіти методологією його дослідження. Вміти підібрати джерела вивчення матеріалу. Усвідомити місце дисципліни в системі юридичних наук, міждисциплінарний характер дисципліни	Питання, презентаційні проекти, тести

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
4/4 Л2, С1	Тема 2. Держава і право країн Стародавнього Сходу.	Володіти особливостями державно-правового розвитку країн Стародавнього Сходу. Знати типові та специфічні риси цивілізаційних формувань.	Питання, тестові завдання
4/4 Л3, С2	Тема 3. Держава і право Стародавньої Греції.	Знати особливості розвитку державності і правових систем у ключових містах-полісах Стародавньої Греції.	Питання, презентаційні проекти, тести
4/4 Л4, С3	Тема 4. Державність Стародавнього Риму.	Уміти виявити і характеризувати особливості становлення і розвитку форми держави Стародавнього Риму.	Питання, презентаційні проекти, тести
4/6 Л5, С4	Тема 5. Середньовічна держава і право країн світу.	Визначати особливості державно-правової системи у Франкському королівстві та Візантії. Знати типологію джерел ранньофеодального середньовічного права. Уміти визначати характерні особливості візантійського типу державно-правової системи.	Питання, презентаційні проекти, тести
4/6 Л6, С5	Тема 6. Розвиток держави і права у XVII–XIX ст.ст.	Знати передумови, етапи і наслідки англійської революції для розвитку держави і права Англії, Європи і світу. Вміти аналізувати особливості становлення і розвитку держави і права. Усвідомлювати особливості політико-правового розвитку Франції та Німеччини у період XVII–XIX ст.ст.	Питання, презентаційні проекти, тести
6/6 Л7, Л8, С6	Тема 7. Розвиток держави і права у XX – на поч. XXI ст.	Розуміти та вміти аналізувати загальні та специфічні тенденції розвитку держави і права в країнах Європи, у XX-XXI ст. Розуміти та вміти аналізувати загальні та специфічні тенденції розвитку держави і права в США та Японії у XX-XXI ст.	Захист міні-проектів, модульний контроль
26/32	Змістовий модуль 2. Основи римського приватного права		
2/4 Л9	Тема 8. Формування римського приватного права	Розуміти передумови формування римського приватного права; розмежовувати приватне право від публічного; знати основні етапи розвитку приватного права в Римській державі; аналізувати роль та значення	Питання, тестові завдання
4/4 Л10, С7	Тема 9. Особи (суб'єкти права)	Знати поняття особи та її правоздатності, поняття опіки та піклування; розуміти правове становище римських громадян, латинів, перегринів та відмежовувати його від правового становища рабів, вільновідпущеників, колонів; характеризувати особливості юридичної особи	Питання, практичні завдання/задачі
4/4 Л11, С8	Тема 10. Сімейні правовідносини	Розуміти динаміку регулювання сімейних відносин у римському праві; знати поняття сім'я, агнатська і когнатська родини; характеризувати умови усиновлення та узаконення дітей від конкубінату; знати поняття шлюбу; характеризувати правові відносини подружжя, батьків і дітей.	Питання, практичні завдання/задачі
4/6 Л12, С9	Тема 11. Вчення про позов	Знати поняття саморозправа та її обмеження; аналізувати передумови та порядок виникнення державного суду; характеризувати судові процеси у Стародавньому Римі; знати поняття та види позовів; називати та характеризувати особливі засоби преторського захисту	Питання, практичні завдання/задачі
4/6 Л13, С10	Тема 12. Речове право	Розмежовувати речові і зобов'язальні права; знати поняття і види речей, поняття і види володіння; розуміти умови формування поняття про право власності; знати поняття і зміст права власності; знати порядок захисту права власності; характеризувати поняття і види прав на чужі речі.	Реферати-повідомлення,
4/6 Л14, С11	Тема 13. Вчення про зобов'язання	Знати поняття зобов'язання та його роль у цивільному обігу; характеризувати підстави виникнення зобов'язань; аналізувати правовий статус сторін у зобов'язанні; знати умови виконання зобов'язань; знати способи забезпечення виконання зобов'язань та підстави припинення зобов'язань.	Питання, практичні завдання/задачі

4/4 Л15, С12	Тема 14. Спадкове право	Знати основні поняття спадкового права, види спадкування; розуміти особливості спадкування за заповітом, необхідного спадкування; розмежовувати легати і фідеокоміси; характеризувати спадкування за законом; аналізувати порядок прийняття спадщини; розуміти поняття виморочне майно.	Питання, ситуації для аналізу, тестові завдання модульний контроль
-----------------	-------------------------	---	--

СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Семестр II

	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень	5 тиждень	6 тиждень	7 тиждень	8 тиждень	9 тиждень	10 тиждень	11 тиждень	12 тиждень	13 тиждень	14 тиждень	15 тиждень	16 тиждень	17 тиждень	18 тиждень
Лекції	Л1	Л2	Л3	Л4	Л5		Л6	Л7	Л8	Л9	Л10	Л11	Л12		Л13	Л14	Л15	
Семінарські заняття	С1		С2		С3	С4	С5		С6		С7		С8	С9	С10		С11	С12
Контроль знань									МК1								ІНДЗ	МК2

Л1 - лекції

С1 - семінарське заняття по темі 1

МК1 - модульний контроль 1

ІНДЗ - індивідуальне навчально-дослідне завдання

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, семінарські заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами навчальної дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на **семінарських заняттях** у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, підготовки есе, рефератів, презентацій.

При підготовці до семінарських занять студент опрацьовує теоретичні питання відповідно до плану заняття, звертаючи увагу на вимоги щодо оформлення (складання таблиць, структурно-логічних схем, глосаріїв, конспектів тощо). Інформаційними джерелами для здобувачів освіти є конспект лекцій та наведений у навчальних матеріалах перелік рекомендованої літератури щодо кожної теми. За наявності серед завдань семінарського заняття підготовки реферату – робота здобувачів освіти полягає у підготовці належно оформленого реферативного дослідження та публічного представлення його результатів.

Оскільки формування практичних навичок базується на основі теоретичних знань, на

семінарських заняттях може здійснюватися поточний контроль у формі тестового опитування.

У процесі семінарського заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, вільно володіти професійними термінами, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, вчаться публічно виступати, правильно застосовувати норми права на практиці та приймати власні рішення у невизначених ситуаціях.

Питання для обговорення, практичні та індивідуальні завдання для підготовки до семінарських занять, конкретні вимоги до окремих тем занять подані у відповідних методичних вказівках.

Терміни проведення різних форм занять наведені у схемі вивчення дисципліни.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел з теми, яка виноситься на самостійне опрацювання.

Самостійна робота студентів організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Крім того, по деяких темах передбачається написання рефератів, міні-проектів, підготовки презентаційних матеріалів. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про порядок рейтингового оцінювання знань (освітніх досягнень) здобувачів вищої освіти**

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль,*
- *модульний контроль,*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- усне опитування - передбачає розгорнуту відповідь студента на оцінку; він повинен самостійно пояснити вивчений матеріал, довести наукові положення, навести власні приклади;
- дискусія - обґрунтування власної позиції у вирішенні проблемних питань;
- письмове опитування - з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками з тем дисципліни, визначення їх якості - правильності, точності, усвідомленості, вміння застосувати знання на практиці;
- тестова перевірка як один із видів письмового опитування - передбачає визначення рівня сформованості знань і вмінь з певної теми дисципліни за допомогою тестів відкритої і закритої форм.

Ключовими формами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- індивідуальна перевірка - проводиться щодо конкретних студентів і має на меті з'ясування рівня засвоєння студентом знань, умінь і навичок, рівня формування професійних компетентностей;
- фронтальна перевірка - форма контролю, що спрямована на з'ясування рівня засвоєння студентами програмного матеріалу за порівняно короткий час. Вона передбачає

короткі відповіді з місця на короткі запитання або письмову роботу;

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та семінарських занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування практичних завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

Підсумковий контроль у формі усного екзамену передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатності комплексно та творчо використовувати накопичені знання та уміння, формувати власне ставлення до певної проблеми, обґрунтовувати свою фахову позицію тощо.

ПРИКЛАД розрахунку підсумкової оцінки, якщо форма підсумкового контролю екзамен	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підсумковий модульний контроль)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Модуль 4 (екзамен)	ПІДСУМКОВА ОЦІНКА
Вагові коефіцієнти, %	40	20	10	30	100
Бали здобувача освіти	80	85	90	80	82 бали
Формула розрахунку підсумкової оцінки в балах: $80 \cdot 0,4 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 + 80 \cdot 0,3 = 82$					

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ

Здобувач освіти повинен дотримуватись [Правил внутрішнього розпорядку Коледжу](#) та відвідувати заняття згідно з розкладом. Очікується, що студенти відвідають усі лекції та семінарські заняття курсу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування навчання може відбутись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідувати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватись термінів, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, які передбачено у межах курсу.

Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача. Роботи (ПМК, ІНДЗ), які здаються із порушенням термінів без поважних причин, можуть бути оцінені на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2, 3 не менше 60 балів.

ПОЛІТИКА ЩОДО АПЕЛЯЦІЙ

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового

семестрового контролю (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються [Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів](#). Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до [Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей здобувачами вищої освіти](#).

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У Коледжі академічна доброчесність регулюється [Положенням про академічну доброчесність](#) та передбачається за замовчуванням. Це означає, що усі здані роботи є результатом розумової праці студента, їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політики Коледжу та документи щодо академічної доброчесності (як інституційного, так і загальнодержавного значення) наведені на сторінці Коледжу [АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ](#)

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

1. Історія держави і права зарубіжних країн [Текст]: підручник / Л. М. Маймескулов Д. А. Тихоненков, В. В. Россіхін, С. І. Власенко, Харків: Право, 2022. 520 с.
2. Історія держави і права зарубіжних країн : підручник / О.М.Бандурка, О.М.Головко, І.А. Логвиненко та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Бандурки ; вступ. слово О. М. Бандурки. – 2-ге вид., допов. та змін. – Харків : ХНУВС, 2021. – 596 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/fa91e579-91e7-47d1-a0c5-944b064e39ef/content>.
3. Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Бандурки ; [Бандурка О. М., Швець Д. В., Бурдін М. Ю., Головко О. М., та ін. ; вступ. слово О. М. Бандурки]. Харків : Майдан, 2020. 618. URL: https://www.academia.edu/44982834/Історія_держави_і_права_зарубіжних_країн_підручник_за_заг_ред_д_ра_юрид_наук_проф_О_М_Бандурки_Харків_Майдан_2020_618_с.
4. Яремчук В. Д. Історія держави і права зарубіжних країн: дефініції, схеми, таблиці: навч. посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 244 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2532/1/яремчук.pdf>.
5. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посібник, Львів: Магнолія-2006, 2018. 480 с.
6. Основи римського цивільного права : навч. посібник / І.Г. Козуб, М.І. Боднарук. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. – 488 с. URL: <http://surl.li/ovoot>
7. Римське право: підруч. / О.А. Підпригора, Є.О. Харитонов. 6-те вид., стереотип. Київ: Юрінком Інтер, 2023. – 528 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1W_dKzWpUJaQCLm5wtZ6JPD2KlUjtkoNm/view